

1922 — 1923

KIRJE EDUSTAJAKOKOUKSELLE ⁶⁷⁸

LAINSÄÄDÄNNÖLLISTEN
TEHTÄVIEN ANTAMISESTA
VALTION SUUNNITTELUKOMISSIOLLE

KANSALLISUUKSIA
ELI „AUTONOMISOINTIA”
KOSKEVASTA KYSYMYKSESTÄ

*Saneltu joulukuussa 1922
ja tammikuussa 1923*

*Julkaistu v. 1956
„Kommunisti” aikakauslehden
9. numerossa sekä
erillisenä kirjasena*

*Julkaistaan
pikakirjoitteen mukaan*

I

KIRJE EDUSTAJAKOKOUKSELLE

Kehottaisin hartaasti tekemään tässä edustajakokouksessa eräitä muutoksia poliittiseen järjestelmäämme.

Haluan saattaa tietoonne eräitä näkökohtia, jotka katson tärkeimmiksi.

Ennen kaikkea esitän lisättäväksi Keskuskomitean jäsenmäärää muutamaan kymmeneen tai jopa sataankin. Arvelen, että Keskuskomiteamme olisi suuressa vaarassa siinä tapauksessa, jos tapahtumain kulku ei olisi meille kyllin suotuisa (ja siihenhän emme voi luottaa), elleimme suorita tällaista uudistusta.

Edelleen aion ehdottaa edustajakokoukselle, että Valtion suunnittelukomission päätöksille annettaisiin tietyin ehdoin lainsäädännöllinen luonne antaen tässä suhteessa myöten tov. Trotskille tiettyyn rajaan saakka ja tietyillä ehdoilla.

Mitä tulee ensimmäiseen kohtaan, s.o. Keskuskomitean jäsenmäärän lisäämiseen, niin luulen, että sitä vaatii niin Keskuskomitean arvovallan kohottaminen kuin myös koneistomme tuntuva parantaminen ja sellaisen mahdollisuuden ehkäiseminen, että Keskuskomitean pikku osien väliset selkkaukset muodostuisivat merkitykseltään liian kohtalokkaiksi koko puolueelle.

Luulen, että puolueellamme on oikeus vaatia työväenluokalta 50—100 Keskuskomitean jäsentä ja että se voi ne siltä saada jännittämättä liiaksi sen voimia.

Tällainen uudistus lisäisi huomattavasti puolueemme lujuutta ja puolueemme olisi helpompi käydä vihamielisten valtioiden ympäröimänä taistelua, joka nähdäkseni voi kärjistyä ja kärjistyikin suuresti lähivuosina. Olen sitä mieltä, että tällaisen toimenpiteen ansiosta puolueemme lujuus voittaisi tuhatkertaisesti.

Lenin

23. XII. 1922.

Kirjoittanut muistiin M. V.

II

Muistiinpanojen jatkoa.
Joulukuun 24 p:nä 1922.

Keskuskomitean lujuuksella, josta edellä puhuin, tarkoitan hajaantumista ehkäiseviä toimenpiteitä, mikäli tällaisiin toimenpiteisiin yleensä voidaan ryhtyä. „Russkaja Myslin” valkokaartilainen (taisi olla S. F. Oldenburg)⁶⁷⁹ oli näet tietysti oikeassa, kun hän ensinnäkin heikäläisissä Neuvosto-Venäjän-vastaisissa juonitteluissaan perusti toiveensa puolueemme hajaannukseen ja kun hän, toiseksi, tuon hajaannuksen suhteen perusti toiveensa puolueen sisäisiin vakaviin erimielisyyksiin.

Puolueemme nojaa kahteen luokkaan ja siksi sen epävakaisuus olisi mahdollista ja sen luhistuminen kiertämättömää, elleivät nämä kaksi luokkaa voisi päästä keskenään sopimukseen. Siinä tapauksessa olisi hyödyttömyyttä ryhtyä mihinkään toimenpiteisiin ja yleensä puhua Keskuskomiteamme lujuuksista. Millään toimenpiteillä ei siinä tapauksessa kyetä estämään hajaannusta. Mutta luotan siihen, että se on kovin kaukaista tulevaisuutta ja kovin epätodennäköinen tapaus, jotta siitä olisi syytä puhua.

Tarkoitan lujuuksia, joka taatusti estäisi hajaannuksen lähiajoiksi, ja aikomukseni on eritellä tässä eräitä puhtaasti henkilöllistä laatua olevia näkökohtia.

Tältä kannalta on lujuskysymyksessä mielestäni tärkein sija sellaisilla Keskuskomitean jäsenillä kuin Stalinilla ja Trotskilla. Heidän keskinäissuhteensa muodostavat mielestäni enemmän kuin puolet siitä hajaannuksen vaarasta, joka voitaneen välttää ja jonka välttämistä pitäisi mielestäni auttaa muun muassa Keskuskomitean jäsenmäärän lisäämisen 50:een, 100:aan henkeen.

Tov. Stalin on pääsihteeriksi tultuaan keskittänyt käsiinsä äärettömän vallan, enkä ole varma, kykeneekö hän aina käyttämään tuota valtaa kyllin varovaisesti. Toisaalta tov. Trotskin erikoisuutena, kuten hänen taistelunsa Keskuskomiteaa vastaan Liikenneasiain kansankomissariaattia koskevan kysymyksen yhteydessä on jo osoittanut, eivät ole ainoastaan huomattavat kyvyt. Henkilökohtaisesti hän lienee kyvykkäin mies nykyisessä Keskuskomiteassa, mutta hän on myös liian itsevarma oteissaan ja liiaksi viehättynyt asian puhtaasti hallinnolliseen puoleen.

Nämä kaksi nykyisen Keskuskomitean kahden huomattavan johtajan ominaisuutta voivat tahtomattakin johtaa hajaannukseen, ja ellei puolueemme ryhdy toimenpiteisiin sen estämiseksi, niin hajaannus voi tapahtua odottamattomasti.

En ryhdy pitemmälti luonnehtimaan Keskuskomitean toisia jäseniä heidän henkilöllisten ominaisuuksiensa mukaan. Muistutan vain, että Zinovjevin ja Kamenevin lokakuun episodi⁶⁸⁰ ei ollut tietenkään sattuma, mutta se voidaan asettaa hänen * syykseen henkilökohtaisesti yhtä vähän kuin epäbolshevismi Trotskin syyksi.

Keskuskomitean nuorista jäsenistä haluan sanoa muutamman sanan Buharinista ja Pjatakovista. He ovat mielestäni huomattavimpia kykyjä (nuorimmista kyvyistä) ja heihin nähden pitäisi ottaa huomioon seuraavaa: Buharin ei ole ainoastaan mitä arvokkain ja huomattavin puolueen teoreetikko, vaan häntä pidetään myös syystä koko puolueen lemmikkinä, mutta hänen teoreettisia katsomuksiaan voidaan vain hyvin suurin epäilyksin pitää täysin marxilaisina, sillä hänessä on jotakin skolastista (hän ei ole milloinkaan opiskellut eikä luullakseni milloinkaan käsittänyt täydellisesti dialektiikkaa).

25. XII. Edelleen, Pjatakov on epäilemättömästi mies, jolla on huomattavasti tahdonvoimaa ja huomattavat kyvyt, mutta hän on liiaksi viehätynyt hallintotyöhön ja asian hallinnolliseen puoleen, jotta häneen voitaisiin luottaa vakavassa poliittisessä kysymyksessä.

Niin ensimmäisen kuin toisenkin huomautuksen teen tietysti vain nykykautta tarkoittaen ja olettaen, ettei kumpikaan näistä huomattavista ja uskollisista työntekijöistä löytäisi mahdollisuutta täydentää tietojaan ja vapautua yksipuolisuudestaan.

Lenin

25. XII. 1922.

Kirjoittanut muistiin M. V.

* Nähtävästi kirjallisuusvirhe: ajatuksen mukaan pitäisi „hänen” asemesta olla „heidän”. *Toim.*

LISÄYS 24. JOULUKUUTA 1922 PÄIVÄTTYYN KIRJEESEEN

Stalin on liian töykeä, ja tämä puutteellisuus, joka on täysin siedettävää meidän, kommunistien, keskuudessa ja kanssakäymisessä, käy sietämättömäksi pääsihteerin toimessa. Siksi kehotan tovereita harkitsemaan keinoa Stalinin siirtämiseksi pois tältä paikalta ja nimittämään tälle paikalle toisen henkilön, joka kaiken muun puolesta eroaisi tov. Stalinista edukseen vain yhdessä suhteessa, olisi nimittäin suvaitsevaisempi, lojaalisempi, kohteliaampi ja huomaavaisempi tovereita kohtaan, vähemmän oikutteleva j.n.e. Tämä seikka voi näyttää mitättömältä pikkuseikalta. Mutta olen sitä mieltä, että hajaannuksen ehkäisemisen kannalta ja siltä kannalta, mitä olen edellä kirjoittanut Stalinin ja Trotskin keskinäissuhteista, se ei ole pikkuseikka tai se on sellainen pikkuseikka, joka voi saada ratkaisevan merkityksen.

Lenin

Kirjoittanut muistiin L. F.
Tammikuun 4 pnä 1923.

 III

Muistiinpanojen jatkoa.
Joulukuun 26 pnä 1922.

Keskuskomitean jäsenmäärän lisääminen 50:een ja jopa 100:aan on mielestäni palveleva kahta ja jopa kolmeakin tarkoituserää: mitä enemmän tulee olemaan Keskuskomitean jäseniä, sitä useammat oppivat tekemään Keskuskomitean työtä ja sitä vähäisempi on oleva vaara, että jokin varomattomuus aiheuttaa hajaannuksen. Lukuisien työläisten ottaminen Keskuskomiteaan on auttava työläisiä parantamaan hallintokoneistoamme, joka on kerrassaan kehno. Se on oikeastaan vanhalta järjestelmältä peritty, sillä sitä on ollut aivan mahdollista näin lyhyessä ajassa, varsinkin sodan, nälänhädän y.m. vuoksi. Sen vuoksi niille „arvostelijoille”, jotka pilkallisesti hymähdellen tai ilkeämielisesti tekevät meille huomautuksia hallintokoneistomme puutteellisuuksista, voidaan vastata tyyneästi, että he eivät käsitä ollenkaan nykyisen vallankumouksen oloja. Viidessä vuodessa koneistoa ei yleensä voida uusita riittävässä määrässä, ei varsinkaan niissä olosuhteissa, joissa vallankumous meillä tapahtui. Riittää, kun viidessä vuodessa

olemme luoneet uudentyyppisen valtion, jossa työläiset käyvät talonpoikain eturinnassa porvaristoa vastaan, ja vihollismielisessä kansainvälisessä tilanteessa se on jätti-läismäinen saavutus. Mutta tietoisuus tästä ei saa millään muotoa estää meitä näkemästä sitä, että me otimme oikeas-taan vanhan hallintokoneiston tsaarilta ja porvaristolta ja että nyt, kun rauha on koittanut ja olemme minimaalisten tarpeiden puolesta turvatut nälänhädältä, kaiken toimin-tamme suuntana tulee olla koneiston parantaminen.

Minä käsitän asian siten, että muutamat kymmenet työ-läiset voivat Keskuskomiteaan kuuluessaan paremmin kuin kukaan muu ryhtyä tarkastamaan, parantamaan ja uudesti-järjestämään koneistoamme. Työläis- ja talonpoikais-inspektio, jolle tämä tehtävä alussa kuului, osoittautui kykenemättömäksi suorittamaan sitä, ja Työläis- ja talon-poikaisinspektiota voidaan käyttää tietyin ehdoin vain näiden Keskuskomitean jäsenten „lisänä” tai apulaisena. Keskuskomiteaan kuuluvien työläisten pitäisi olla mieles-täni pääasiallisesti muita kuin niitä työläisiä, jotka ovat olleet pitkän aikaa neuvostoviroissa (kirjeeni tässä osassa lasken työläisten joukkoon kaikkialla myös talonpojat), sillä näille työläisille on jo kehittynyt tietynlaisia tradi-tioita ja tietynlaisia ennakkoluuloja, joita vastaan juuri pitäisi taistella.

Keskuskomitean työläisjäsenten joukkoon tulee kuulua pääasiallisesti sellaisia työläisiä, jotka ovat sitä kerrosta alempana, joka on meillä viiden vuoden kuluessa kohonnut neuvosto-toimihenkilöiden joukkoon, ja kuuluvat lähinnä rivityöläisiin ja talonpoikiin, jotka eivät kuitenkaan kuulu välittömästi tai välillisesti riistäjäkategoriaan. Olen sitä mieltä, että näistä työläisistä, kun he osallistuvat Keskus-komitean kaikkiin istuntoihin, Poliittisen byroon kaikkiin istuntoihin ja tutustuvat Keskuskomitean kaikkiin asiakir-joihin, voi muodostua neuvostojärjestelmän uskollisten kan-nattajain kantajoukko, joka ensinnäkin kykenee antamaan itse Keskuskomitealle lujutusta ja toiseksi kykenee todella työskentelemään hallintokoneiston uudistamiseksi ja pa-rantamiseksi.

Lenin

Kirjoittanut muistiin L. F.
26. XII. 1922.

IV

Muistiinpanojen jatkoa.
Joulukuun 27 pnä 1922.

**LAINSÄÄDÄNNÖLLISTEN
TEHTÄVIEN ANTAMISESTA
VALTION SUUNNITTELUKOMISSIOLLE**

Tov. Trotski esitti tietääkseni jo kauan sitten tämän ajatuksen. Olen vastustanut sitä, koska olen ollut sitä mieltä, että siinä tapauksessa tulee lainsäädäntölaitostemme systeemiin oleellista ristiriitaisuutta. Mutta harkitessani asiaa syvällisemmin huomaan, että asiallisesti siinä on terve ajatus, nimittäin: Valtion suunnittelukomissio on jonkin verran syrjässä lainsäädäntölaitoksistamme siitä huolimatta, että se asioista perillä olevien henkilöiden, asiantuntijain, tieteen ja tekniikan edustajain kokonaisuutena on oikeastaan pätevin tekemään oikeita johtopäätöksiä asioista.

Tähän saakka on lähtökohtanamme ollut kuitenkin se näkökanta, että Valtion suunnittelukomission on annettava valtiolle kriittisesti käsiteltyä aineistoa, kun taas valtionlaitosten on ratkaistava valtiollisia asioita. Arvelen, että nykyisessä tilanteessa, kun valtiolliset asiat ovat tavattomasti mutkistuneet ja joudutaan tämän tästä ratkomaan milloin kysymyksiä, joissa tarvitaan Valtion suunnittelukomission jäsenten asiantuntijalausuntoa, ja milloin kysymyksiä, joissa sitä ei tarvita, ja ratkomaan vieläpä sellaisiakin asioita, joissa on eräitä Valtion suunnittelukomission asiantuntijalausuntoa vaativia kohtia rinnan sellaisten kohtien kanssa, jotka eivät sitä vaadi,— arvelen, että nykyään olisi otettava askel Valtion suunnittelukomission toimivallan laajentamisen suuntaan.

Käsitykseni mukaan tuon askeleen pitäisi olla sellainen, ettei Valtion suunnittelukomission päätöksiä voitaisi kumota tavanomaisessa neuvostojärjestyksessä, vaan niiden muuttamiseen vaadittaisiin erikoista järjestystä, esimer-

kiksi sitä, että kysymys esitetään Yleisvenäläisen TpKK:n kokouksen käsiteltäväksi ja että päätöksen muuttamista varten kysymystä valmistellaan erikoisohjeen mukaisesti ja laatimalla erikoissääntöjen nojalla kirjallisia lausuntoja, jotta voitaisiin harkita, onko kyseinen Valtion suunnittelukomission päätös kumottava, ja osoitetaan vihdoin tietyt määrääajat Valtion suunnittelukomission päätöksen muuttamista varten j.n.e.

Tov. Trotskille voidaan ja täytyy mielestäni antaa myöten tässä suhteessa, mutta ei siinä suhteessa, että Valtion suunnittelukomission puheenjohtajana olisi joko poliittisiin johtajiimme kuuluva erikoinen henkilö tai Korkeimman kansantalouselvoston puheenjohtaja j.n.e. Minusta näyttää, että periaatekysymykseen tässä kietoutuu nykyisin liian kiinteästi henkilökysymys. Arvelen, että niissä syytöksissä, joita nykyisin kuulee tehtävän Valtion suunnittelukomission puheenjohtajaa tov. Krzhizhanovskia ja hänen sijaistaan tov. Pjatakovia vastaan ja jotka kohdistuvat kumpaankin siten, että toisaalta kuulemme syytettävän ylettömästä väljäkätisyydestä, epäitsenäisyydestä, selkärangattomuudesta, mutta toisaalta kuulemme syytettävän ylettömästä tökeryydestä, karkeudesta, riittämättömän perusteellisesta tieteellisestä koulutuksesta j.n.e., arvelen, että noissa syytöksissä ilmenevät kysymyksen kaksi puolta äärimmäisyyteen saakka liioiteltuina ja että Valtion suunnittelukomissiossa me tarvitsemme todellakin taitavana yhdistelmänä kahta luonnetyyppeä, joista toisen esikuvana voi olla Pjatakov ja toisen — Krzhizhanovski.

Olen sitä mieltä, että Valtion suunnittelukomission johdossa pitää olla henkilön, joka toisaalta on saanut tieteellistä sivistystä nimenomaan tekniikan tai agronomian alalla ja jolla on suuri, monissa vuosikymmenissä mitattava käytännöllisen työn kokemus joko tekniikan tai agronomian alalla. Arvelen, että tällaisella henkilöllä ei tarvitse olla niinkään paljon hallintomiehen ominaisuuksia kuin laaja kokemus ja kyky innoittaa ihmisiä mukaansa.

Lenin

27. XII. 1922.

Kirjoittanut muistiin M. V.

V

Jatkoa kirjeeseen
Valtion suunnittelu-
komission päätösten
lainsäädännöllisestä
luonteesta.
28. XII. 1922.

Olen huomannut eräiden tovereidemme, jotka voivat vaikuttaa ratkaisevalla tavalla valtiollisten asioiden suuntaamiseen, panevan liian suuren painon hallinnolliseen puoleen, joka on tietysti omalla paikallaan ja omalla ajallaan välttämätön, mutta jota ei saa sekoittaa tieteelliseen puoleen, laajan tosielämän ymmärtämiseen, kykyyn innoittaa ihmisiä j.n.e.

Jokaisessa valtionlaitoksessa ja erittäinkin Valtion suunnittelukomissiossa pitäisi yhdistää nämä kaksi ominaisuutta, ja kun tov. Krzhizhanovski sanoi minulle, että hän on ottanut Valtion suunnittelukomissioon Pjatakovin ja sopinut hänen kanssaan työstä, niin suostuessani siihen minulla oli toisaalta tietynlaisia epäilyksiä, toisaalta taas väliin toivoin, että tässä meillä syntyy kummankin valtiomiestyypin yhdistelmä. Onko tuo toive täyttynyt, sitä pitää nyt katsoa ja tarkastella kokemuksen pohjalta hieman pitemmän aikaa, mutta periaatteessa on mielestäni aivan epäilemätöntä, että tällainen luonteiden ja tyyppien (henkilöiden, ominaisuuksien) yhdistyminen on valtionlaitosten normaalin toiminnan kannalta ehdottoman välttämätöntä. Arvelen, että liiallinen „administroiminen” on tässä suhteessa yhtä vahingollista kuin kaikenlainen lioittelu yleensä. Valtionlaitoksen johtajalla täytyy olla ensiluokkainen kyky innoittaa ihmisiä mukaansa ja riittävän perusteelliset tiedot tieteen ja tekniikan alalta voidakseen tarkastaa heidän työtään. Se on tärkeintä. Ilman sitä työ ei voi olla normaalia. Toisaalta on hyvin tärkeää, että hänellä olisi hallinnollista johtotaitoa ja kunnollinen apulainen tai apulaisia tällä alalla. Näiden kahden ominaisuuden yhtymistä yhdessä henkilössä tuskin tullaan tapaamaan ja lieneekö se tarpeellistakaan.

Lenin

Kirjoittanut muistiin L. F.
28. XII. 1922.

VI

Valtion suunnittelukomissiota koskevien
muistiinpanojen jatkoa.
Joulukuun 29 pnä 1922.

Valtion suunnittelukomissio kehittyi meillä nähtävästi kaikinpuolisesti asiantuntijakomissioksi. Tällaisen laitoksen johdossa täytyy olla henkilön, jolla on runsaasti kokemusta ja kaikinpuolista tieteellistä sivistystä tekniikan alalta. Hallinnollisten kykyjen tulee tässä oikeastaan olla apuna. Valtion suunnittelukomission tietty riippumattomuus ja itsenäisyys on välttämätöntä tämän tieteellisen laitoksen arvovallan kannalta ja edellyttää vain yhtä seikkaa, nimittäin tämän laitoksen työntekijäin tunnollisuutta ja sitä, että he pyrkivät tunnollisesti toteuttamaan elämässä taloudellisen ja sosiaalisen rakennustyömme suunnitelmaa.

Tätä viimeksi mainittua ominaisuutta voidaan nykyisin tavata tietysti vain poikkeustapauksessa, sillä valtaenemistö niistä tiedemiehistä, joista Valtion suunnittelukomissio luonnollisesti muodostuu, on kiertämättömästi porvarillisten käsitysten ja porvarillisten ennakkoluulojen saastutama. Heidän tarkastamisensa tältä puolen tulee olla useiden sellaisten henkilöiden tehtävänä, jotka voivat muodostaa Valtion suunnittelukomission puhemiehistön ja joiden tulee olla kommunisteja ja seurata päivästä toiseen koko työn kulussa, missä määrin nuo porvarilliset tiedemiehet ovat uskollisia ja luopuvat porvarillisista ennakkoluuloista, samoin kuin heidän asteittaista siirtymistään sosialismin kannalle. Tällaisen kaksipuolisen toiminnan, jossa tieteellinen tarkastus yhtyy puhtaasti hallinnolliseen työhön, pitäisi Tasavallassamme olla Valtion suunnittelukomission johtomiesten ihanteena.

Lenin

Kirjoittanut muistiin M. V.
Joulukuun 29 pnä 1922.

Onko järkipäristä jaotella erillisiksi tehtäviksi sitä työtä, mitä Valtion suunnittelukomissio suorittaa, ja eikö päinvastoin pitäisi pyrkiä siihen, että muodostetaan vakiuinen ryhmä spesialisteja, jotka ovat Valtion suunnittelu-

komission puhemiehistön järjestelmällisen valvonnan alaisia ja voivat ratkaista kaikki kysymykset, jotka kuuluvat sen hoidettavaksi? Arvelen, että järkiperaisempää on viimeksi mainittu ja että pitää pyrkiä vähentämään erillisten tilapäisten ja kiireellisten tehtävien määrää.

Lenin

Jouluk. 29 pnä 1922.

Kirjoittanut muistiin M. V.

VII

Muistiinpanojen jatkoa.
Jouluk. 29 pnä 1922.

**(KESKUSKOMITEAN JÄSENMÄÄRÄN
LISÄÄMISTÄ KOSKEVAAN OSAAN)**

Keskuskomitean jäsenmäärää lisättäessä pitäisi mielestäni ryhtyä myös ja ehkä pääasiallisestikin tarkastamaan ja parantamaan koneistoamme, joka on aivan kelvoton. Tässä tarkoituksessa meidän pitää käyttää apuna päteviä spesialisteja, ja Työläis- ja talonpoikaisinspektion tehtävä on hankkia näitä spesialisteja.

Kuinka nämä tarkastusspecialistit, joilla on riittävät tiedot, ja nämä uudet Keskuskomitean jäsenet järjestetään toimimaan yhdessä — tämä kysymys pitää ratkaista käytännöllisesti.

Minusta näyttää, että Työläis- ja talonpoikaisinspektio on (kehityksensä tuloksena ja sen kehitystä koskevien epäilystemme tuloksena) antanut lopputulokseksi sen, mitä nykyisin havaitsemme, nimittäin, että ollaan siirtymässä erikoisesta kansankomissariaatista Keskuskomitean jäsenten erikoiseen tehtävään; kaikkea tarkastavasta laitoksesta vähälukaiseen, mutta ensiluokkaiseen reviisorikollektiiviin, jolle pitää maksaa hyvää palkkaa (tämä on erikoisen välttämätöntä nykyisenä maksullisuuden aikana ja oloissa, jolloin reviisorit ovat suoranaisesti niiden laitosten palveluksessa, jotka maksavat heille paremmin).

Jos Keskuskomitean jäsenmäärää lisätään asian vaati-
malla tavalla ja nämä jäsenet opettelevat vuodesta toiseen johtamaan valtiota tällaisten pätevien specialistien ja kaikilla aloilla hyvin auktoriteettisten Työläis- ja talonpoikaisinspektion jäsenten avustamina, niin luulen, että silloin me ratkaisemme onnistuneesti tämän tehtävän, mitä emme ole onnistuneet tekemään niin pitkään aikaan.

Yhteenvetona siis — Keskuskomitean jäsenistö 100:aan ja näille jäsenille enintään 400—500 apulaista, Työläis- ja talonpoikaisinspektion jäsentä, jotka suorittavat tarkastuksia heidän ohjeittensa mukaan.

Lenin

Jouluk. 29 pnä 1922.
Kirjoittanut muistiin M. V.
